

विमोक्षशक्तिं मुहूर्तानंतरभाविनीं तां चितयित्वा मुहूर्तमात्रं पितामहाज्ञामनुवर्तते स्म ॥ ४२ ॥ भयं न जायते तत्र हेतुः ॥ पितामहेत्यादि ॥ आदित्य्यासप्रवृत्तिसमये एव यथा नृपहः प्रागुक्तः ॥ ४३ ॥ मे महद्गुणदर्शनमस्तीति शेषः ॥ राक्षसेन्द्रेण संवाद इति ॥ ४४ ॥ निश्चितार्थः उक्तरीत्येति भावः ॥ समीक्ष्यकारी विचारपूर्वकं कार्यकर्ता ॥ अभिगतेरभिसृत्य गतेः परैः प्रसस्य बलाद्गृहीत्वा परिभर्त्स्यमानः सन्ननाद पीडित इवेति भावः ॥ ४५ ॥ शणवल्कैः तज्जन्यरज्जुभिः सहितैरज्जुरूपेण कृतैर्द्रुमचारैः द्रुमवल्कलैः ॥ ४६ ॥ कौतूहलान्मां द्रष्टुं व्यवस्येदिति निश्चितार्थः निश्चितकार्यतत्त्वः सन् स्वस्य तत्संभाषाणापेक्षितत्वात् बन्धादिकं रोचयामास ॥ ४७ ॥ अस्त्रबंधमोक्षोपि तदैवाजायत इत्याह ॥

सर्वीर्यमस्त्रस्य कपिर्विचार्य पितामहानुग्रहमात्मनश्च ॥ विमोक्षशक्तिं परिचिंतयित्वा पितामहाज्ञामनुवर्तते स्म ॥ ४२ ॥ अस्त्रेणापि हि बद्धस्य भयं न जायते ॥ पितामहमहेन्द्राभ्यां रक्षितस्यानिलेन च ॥ ४३ ॥ ग्रहणे चापि रक्षोभिर्महन्मेगुणदर्शनं ॥ राक्षसेन्द्रेण संवादस्तस्माद्गच्छंतु मां परे ॥ ४४ ॥ सनिश्चितार्थः परवीरहंता समीक्ष्यकारी विनिवृत्तचेष्टः ॥ परैः प्रसत्याभिगतेरभिगतेर्निगृह्य ननादते स्तैः परिभर्त्स्यमानः ॥ ४५ ॥ ततस्ते राक्षसादृष्ट्वा विनिश्चेष्टमरिंदमं ॥ बंधुः शणवल्कैश्च द्रुमचारैश्च सहितैः ॥ ४६ ॥ सरोचयामास परैश्च बंधं प्रसत्य वीरैरभिगर्हणं च ॥ कौतूहलान्मां यदि राक्षसेन्द्रो द्रष्टुं व्यवस्येदिति निश्चितार्थः ॥ ४७ ॥ सबद्धस्तेन वल्केन विमुक्तोऽस्त्रेण वीर्यवान् ॥ अस्त्रबंधः सचान्यं हिनबंधमनुवर्तते ॥ ४८ ॥ अथेन्द्रजित्त्वं द्रुमचीरबद्धं विचार्य वीरः कपिसत्तमं ॥ विमुक्तमस्त्रेण जगाम चिंतामन्येन बद्धोऽप्यनुवर्तते स्म ॥ ४९ ॥

स इति ॥ वल्कलेन तज्जन्यरज्जुवैव बद्धः अस्त्रेण तु विमुक्तः कुतस्तत्राह ॥ अस्त्रबंधो मंत्रबंधोऽन्यं बंधं नानुवर्तते इतरबंधेन सह न तिष्ठति तस्मिन्सति मंत्रबंधेन शयतीत्यर्थः ॥ ४८ ॥ इममर्थमिन्द्रजिदपि ज्ञातवानित्याह ॥ अथेति ॥ अस्त्रेण विमुक्तं विचार्य ज्ञात्वा अन्येन बद्धोऽपि हनुमानस्त्रमनुवर्तते अस्त्रेण बद्ध इव वर्तत इत्यपि विचार्य चिंतां जगामेति संबंधः ॥ नान्येन बंधेऽनुवर्तते स्त्रमिति पाठे चिंतास्वरूपमिन्द्राक्षसैः स्वकृतबंधनवशात्त्वेदं जगामेत्यर्थः ॥ ४९ ॥